

Patikrinimas dėl pilvo aortos aneurizmos (PAA)

Ką reikia žinoti

Kam skirtas šis informacinis lapelis?

Šis informacinis lapelis yra skirtas visiems 65-erių metų vyrams, gyvenantiems Šiaurės Airijoje. Kviečiame **nemokamai** pasitikrinti, ar neturite pilvo aortos aneurizmos (PAA).

Apie ką yra šis informacinis lapelis?

Šiame lapelyje paaiškinama:

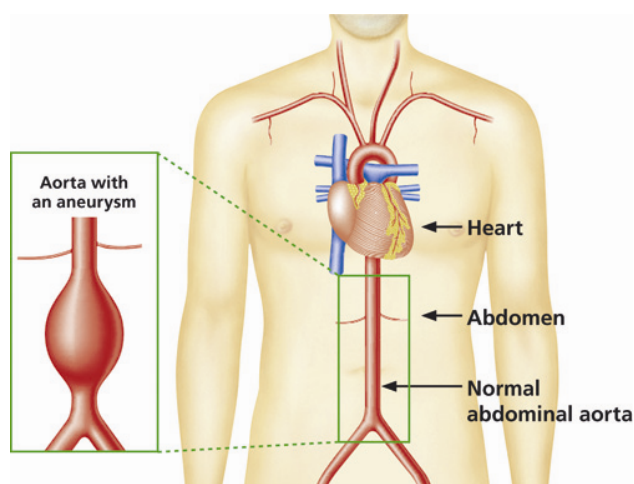
- kas yra PAA;
- kas atliekama PAA patikrinimo metu.

Ši informacija padės apsispręsti, ar norite dalyvauti PAA patikrinime.

Kas yra PAA?

Aorta yra pagrindinė arterija, kuri aprūpina krauju Jūsų organizmą. Ji eina iš širdies per krūtinę ir pilvą.

Senstant, kai kurių žmonių aortos sienelės pilvo srityje gali susilpnėti ir išsiplėsti bei sudaryti aneurizmą, išsipūsti kaip susidėvėjusi automobilio padanga. Tai yra vadinama pilvo aortos aneurizma (PAA).

Heart – širdis

Abdomen – pilvas

Normal abdominal aorta – normali pilvo aorta

Aorta with an aneurysm – aorta su aneurizma

Net, jei turite PAA, gali nepasireikšti jokių simptomų. Tai reiškia, kad galite nežinoti, kad ji yra, nes nejausite jokio skausmo ir nepastebėsite jokių pokyčių. Jūs galite jaustis visiškai sveikas.

Kas turėtų pasitikrinti?

Atrodo, kad vyrai turi šešis kartus didesnę riziką susirgti PAA nei moterys. Kviečiame visus 65-erių metų vyrus dalyvauti PAA patikrinimo programoje, nes šia liga dažniausiai serga 65-erių metų ir vyresni vyrai.

Vyresni nei 65-erių metų vyrai, kurie niekada nesitikrino dėl PAA, gali kreiptis patikrinimo į pagrindinį patikrinimo biurą tel. 028 9063 1828.

Ar PAA yra rimta liga?

Jeigu Jūsų aorta yra 30–44 mm pločio, reiškia, kad turite mažą PAA. Tai nėra rimta, bet reikia stebėti, ar ji nedidėja.

Jeigu Jūsų aorta yra 45–54 mm pločio, reiškia, kad turite vidutinę PAA. Tai gali tapti rimta, jeigu ji toliau didės, todėl taip pat reikalingas stebėjimas. Dauguma PAA didėja labai lėtai, todėl vyrams, turintiems mažą ar vidutinę PAA, gali niekada neišsivystyti didelė PAA.

Jeigu Jūsų aorta yra 55 mm ar platesnė, reiškia, kad turite didelę PAA – tai laikoma rimtu susirgimu. Išsitempdama, aortos sienelė plonėja, todėl ji gali neišlaikyti ir plyšti. Plyšusi PAA sukelia sunkų vidinį kraujavimą, kuris gali būti mirtinas.

Kodėl išsivysto PAA?

PAA atsiradimo rizika priklauso nuo amžiaus ir genų. Šiaurės Airijoje maždaug 1 iš 40 65-erių metų vyrų turi PAA, o jeigu esate artimas sergančiojo giminaitis, susirgimo šia liga tikimybė yra dar didesnė. Visgi dauguma vyrų nežino apie susirgimų PAA istoriją jų šeimoje, kai jiems nustatoma ši liga.

Kiti veiksniai, didinantys PAA riziką ir dydį:

- rūkymas;
- didelis cholesterolio kiekis;
- aukštas kraujospūdis.

PAA gali pasireikšti ir vyrams, kurie nepriskiriami nė vienai iš minėtų kategorijų.

Ar galima užkirsti kelią PAA?

Šiuo metu yra vykdomi moksliniai tyrimai, bet kol kas nėra žinomas joks būdas PAA prevencijos būdas. Sveikesnis gyvenimo būdas yra geriausias PAA rizikos mažinimo metodas, tačiau jis negali visiškai nepašalti jos tikimybės.

Kodėl svarbu tikrintis?

Patikrinimas yra veiksmingiausias būdas nustatyti, ar turite PAA, nes simptomų ar savijautos pokyčių tikimybė yra labai maža.

PAA patikrinimas yra pilvo tyrimas ultragarsu. Jį siūloma atlikti visiems 65-erių metų vyrams, siekiant kuo anksčiau nustatyti, stebėti ar pradėti gydyti PAA. Tai stipriai sumažina PAA plyšimo ir rimtų problemų tikimybę.

Kas yra tyrimas ultragarsu?

Tyrimas ultragarsu yra saugus, neskausmingas ir patikimas. Jis trunka labai trumpai, maždaug 10 minučių. Tas pats metodas yra naudojamas tiriant kūdikio vystymąsi nėštumo metu.

Kas bus daroma patikrinimo metu?

Kai atvyksite į savo vietinį patikrinimo centrą, mes:

- patikrinsime Jūsų duomenis;
- paaiškinsime, ką darysime patikrinimo metu;
- suteiksime galimybę užduoti keletą pagrindinių klausimų.

Jums atėjus atlikti tyrimą, mes:

- paprašysime Jūsų atsigulti ir pasikelti ar atsisegti marškinius – nusirengti nereikės;
- ant pilvo užtepsime vésinančio gelio;
- mažu skeneriu judésime po pilvo odą;
- pažiūrésime aortos vaizdą ekrane ir atliksime matavimus.

Po skenavimo mes:

- iš karto pasakysime Jums rezultatą;
- rezultatą pranešime Jūsų bendrosios praktikos gydytojui;
- pateiksime tolesnę informaciją ir pagalbą, jei reikės.

Koks gali būti mano rezultatas?

- Yra keturi galimi rezultatai.
- **Maždaug 98 % vyrų gauna normalų rezultatą.**
- Jeigu Jūsų rezultatas nėra normalus, bus nurodyta, kokią PAA turite: mažą, vidutinę ar didelę PAA.
- Tyrimo rezultatas bus persiųstas Jūsų bendrosios praktikos gydytojui.

Normalus rezultatas

Tai reiškia, kad Jūs neturite PAA. Nereikalingas joks tolesnis stebėjimas, ir Jūs nebūssite vėl kviečiamas pasitikrinti. Mažai tikėtina, kad vyrams, kurių rezultatas yra normalus, išsivystys PAA, kurią vėliau reikėtų operuoti.

Maža PAA

Maždaug 1 iš 55 besitikrinančių vyrų turi mažą PAA. Dauguma PAA didėja labai lėtai, todėl daugeliui vyrų, turinčių mažą PAA, gali niekada neišsivystyti vidutinė ar didelė PAA.

Kas toliau?

- Svarbu reguliariai tikrinti PAA dydį, nes, jai didėjant, Jums gali tekti tikrintis dažniau.
- Mes kviesime Jus pasitikrinti ultragarsu **kiekvienais metais** ir stebėsime PAA augimą.
- Jūs gausite laišką su savo tyrimo rezultatu, o jo kopija bus išsiųsta Jūsų bendrosios praktikos gydytojui.
- Jūs gausite informacinį lapelį, kuriame bus paaiškintas Jūsų tyrimo rezultatas.
- Jūsų bendrosios praktikos gydytojas gali skirti tabletes, stebėti kraujospūdį ir duoti patarimų dėl sveikesnės gyvensenos.

Vidutinė PAA

Maždaug 1 iš 250 besitikrinančių vyrų turi vidutinę PAA. Dauguma PAA didėja labai lėtai, todėl kai kuriems vyrams, turintiems vidutinę PAA, gali niekada neišsivystyti didelė PAA.

Kas toliau?

- Svarbu reguliariai tikrinti PAA dydį, nes, jai didėjant, gali tekti įvertinti būklę operacijos poreikiui nustatyti.
- Mes kviesime Jus pasitikrinti ultragarsu **kas tris mėnesius** ir stebėsime PAA augimą.
- Jūs gausite laišką su savo tyrimo rezultatu, o jo kopija bus išsiųsta Jūsų bendrosios praktikos gydytojui.
- Jūs gausite informacinį lapelį, kuriame bus paaiškintas Jūsų tyrimo rezultatas.
- Jūsų bendrosios praktikos gydytojas gali skirti tabletes, stebėti kraujospūdį ir duoti patarimų dėl sveikesnės gyvensenos.

Didelė PAA

Nedaug vyrų, maždaug 1 iš 300 besitikrinančių, turi didelę PAA.

Kas toliau?

- Mes nukreipsime Jus pas PAA specialistus (ligoninės kraujagyslių ligų specialistų grupę).
- Specialistai atliks keletą tyrimų, pateiks išsamesnės informacijos ir aptars Jūsų tinkamumą operacijai.
- Jūs gausite laišką su savo tyrimo rezultatu, o jo kopija bus išsiųsta Jūsų bendrosios praktikos gydytojui.
- Jūs gausite informacinį lapelį, kuriame bus paaiškintas Jūsų tyrimo rezultatas.

Jeigu Jums diagnozuota didelė PAA ir turite skubių klausimų, galite kreiptis į pagrindinio patikrinimo biuro koordinatorių tel. 028 9063 1828 prieš tai, kai su Jumis susisieks slaugos specialistas. Jūs taip pat galite kreiptis į savo bendrosios praktikos gydytoją.

Ar tyrimas ultragarsu yra patikimas?

PAA nustatymo tyrimas yra labai patikimas. Joks skenavimo tyrimas negali būti visiškai tikslus, bet atveju, kai normalų rezultatą turintiems vyrams vėliau atsirastų PAA, kurią reikėtų operuoti, yra labai mažai.

Kartais tyrimą atliekantis asmuo gali aiškiai nematyti aortos. Nesijaudinkite, nes Jums bus sudaryta galimybė apsilankyti dar kartą.

Ar PAA patikrinimo metu bus nustatytos kitos problemos?

Ne. PAA tyrimas skirtas tik išsiaiškinti, ar turite pilvo aortos aneurizmą. Kitos sveikatos problemos nebus tiriamos.

Jeigu nerimaujate dėl savo sveikatos, pasitarkite su savo bendrosios praktikos gydytoju.

Kuo PAA yra pavojinga?

Ne visos PAA plyšta, bet, jai suplyšus, galima nespėti nuvykti į ligoninę, o išgyvenimo po operacijos tikimybė yra labai nedidelė. Jei patikrinimo metu bus nustatyta didelė PAA, Jūsų būklė bus toliau įvertinta aneurizmos šalinimo operacijai.

PAA operacija, kaip ir bet kokia kita svarbi operacija, yra susijusi su didele rizika, bet išgyjimo galimybės yra daug didesnės, nei ignoruojant problemą ir vėliau PAA plyštant. Jei Jums nustatyta didelė PAA, specialistų grupė su Jumis išsamiau aptars susijusią riziką.

Kaip bus naudojama PAA patikrinimo metu gauta informacija?

Pagal Šiaurės Airijos PAA patikrinimo programą Jūsų asmeninio patikrinimo informacija, įskaitant patikrinimo rezultatus ir skenavimo vaizdus, bus registruojama.

Pagal šią programą dirbantys darbuotojai galės matyti ir peržiūrėti Jūsų įrašus. Visos su Jumis susijusios informacijos konfidencialumas bus griežtai saugomas.

Informacija bus naudojama kontroliuojant ir gerinant programos kokybę bei tyrimus atliekančių darbuotojų profesionalumą. Tai yra svarbi bet kokios patikrinimo programos dalis. Informacija taip pat gali būti naudojama sveikatos priežiūros ir socialinės rūpybos auditui, moksliniams tyrimams, švietimo ir mokymo tikslais. Šiuo atveju Jūsų asmens tapatybės duomenys bus pašalinti.

Kur galima gauti daugiau informacijos?

Dėl išsamesnės informacijos apie tai, kas pateikta šiame informaciniame lapelyje:

- kreipkitės į savo bendrosios praktikos gydytoją;
- apsilankykite www.publichealth.hscni.net;
- skambinkite pagrindiniam PAA patikrinimo biurui tel. 028 9063 1828.

Informacijos ir pagalbos taip pat galite gauti iš „Circulation Foundation“ fondo. Tai yra Jungtinės Karalystės labdaros organizacija, dirbanti žmonėms, sergantiems venų ir arterijų, t.y. kraujagyslių, ligomis, įskaitant PAA.

„Circulation Foundation“ fondas

Interneto svetainė: www.circulationfoundation.org.uk

Telefonas: 020 7304 4779

Public Health Agency, 12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS

Tel: 028 9032 1313

www.publichealth.hscni.net

10/12

Greitas, nemokamas 65-erių metų vyrų tyrimas